

Lommedalen 17/3-2012

Årsrapport 2011

Styret 2011:

Leder	Simon Rye
Kasserer/styremedlem	Bård Kyrkjedelen
Styremedlem	Johnny R. Pedersen
Styremedlem	Rune Zakariassen
Vararepresentant	Knut Arne Nygård
Vararepresentant	Terje Bøhler

Pr. 31/12-2011 hadde lokallaget 220 medlemmer.

NOF-AB's aktiviteter i 2011

I. Nye verneområder etter Markalovens paragraf 11

- Styret i NOF/AB har engasjert seg aktivt i prosessen som Fylkesmannens Miljøvernnavdeling har hatt gjennom 2011 for å evaluere nye verneområder i Asker og Bærum i henhold til Markalovens paragraf 11.
- For mer info om prosessen, se vedlegg 1.

II. Sandsvaleprosjektet på Fornebu

- Johnny Pedersen etablerte i 2010 kontakt med Bærum kommune og Skanska (i NOF/AB's regi) for å diskutere mulighetene for å etablere en sandsvalekoloni i buffersonene. Målsetningen med denne aktiviteten var å sikre den eksisterende kolonien i området ved å flytte på haugene de har hekket i de siste årene. Prosjektet er kjørt i regi av NOF/AB.
- Del 1 av prosjektet er gjennomført, dog med noe avvik i forhold til opprinnelig målsetninger og spesifikasjoner. Entreprenør har eksempelvis ikke lagt duk over sandhaugen.
- Del 2 består blant annet av montering av front av sandhaugen. Denne prosjektdelen avventes til eventuelle avklaringer av bevilgning av midler til finansiering.

III. Prosjekt "Sjeldne arter i Bærum - Gulirisk"

- Terje Bøhler har ledet prosjektet.
- Resultatet av prosjektet er presentert i egen rapport og kan lastes ned fra våre nettsider: http://nofoa.no/~lag-ab/sjeldne_arter_gulirisk.pdf

IV. Stabekk og Jar Seniorsenters fuglegruppe

- Stabekk og Jar Seniorsenters fuglegruppe, drevet av Knut Stensrud og Geoffrey Acklam, har vært aktive også i 2011 og hatt 9 ekskursions og møter på våren og 6 på høsten. Fuglegruppen begynte vårens program med to innendørsmøter, før turene tok til i mars. Ved utgangen av 2011 har gruppen fortsatt 24 personer, og det har vært ca. 9-13 deltagere på hvert møte og hver tur. Gruppen er ledet av to pensjonister som er medlemmer i Asker og Bærum lokallag av Norsk Ornitologisk Forening. (aktivitetsprogram se vedlegg).

V. Annet

- *Årsmøte avholdt 30. Mars 2011 på Lilløyplassen Naturhus. Kun formelle punkter (intet foredrag).*
- *Vi (v/Terje Bøhler) har vært i dialog med ulike vel, NiB og andre, i forbindelse med den planlagte turveien langs Engervannets "togsider".*
- *Vi(v/Johnny Pedersen) deltok på det internasjonale seminaret om rehabilitering av oljeskadd vilt i Sarpsborg. <http://naturvernforbundet.no/ostfold/nyheter/seminar-om-oljeskadet-sjoefugl-en-suksess-article24007-1391.html>*
- *Vi(v/Johnny Pedersen og Terje Bøhler) deltok på Sabima-arrangementet "Naturvern i praksis" om bruk av Naturmangfoldloven i Trøndelag.*
- *Vi (v/Terje Bøhler)har vært i dialog (ePost pr 24/2-2011) med havnesjef Leif Henry Moe i Bærum Kommune ("vår ref 11/27445/LHM" datert 24.02.2011)med anmodning om å holde råken ved boblehavna ved Rigmorkaia i Sandvikselva åpen i de kalde(ste) vinterukene.*
- *Vi (v/Terje Bøhler) har påbegynt arbeidet med å lage en ny versjon av "KEF-rapporten" (Kommite for Etterbruk av Fornebo).*
- *NOF/AB har vært representert på mini-seminaret "Grønn Puls – i Bærum 2011": <http://nofoa.no/lag-ab/gronnpuls.html>*
- *Møter og telefonisk kontakt med Torbjørn Endal i Naturvernforbundet i Bærum (NiB) i forbindelse med Lilløyplassen Naturhus (LPN).*
- *Lokallagets medlem Geoffrey Acklam har utarbeidet en rapport om naturen og fuglelivet knyttet til Stovivann i Bærum kommune. Se vedlegg 4.*
- *Kulturmonstringen "Semiaden" ved Semsvannet i Asker <http://www.nakuhel.no/semiaden/> ble i år arrangert med assistanse fra NOF/AB's Simon Rye.*
- *Vi har gjennomgått noen mindre reguleringsaker uten kommentarer.*

Link til turrapporter fra turer arrangert i NOF/AB's regi er gjengitt i vedlegg 2.

Turrapporter og øvrige aktiviteter i Stabekk og Jar Seniorsenters fuglegruppe gjengitt i vedlegg 3.

Med vennlig hilsen
NOF/Asker og Bærum lokallag
Styret – ved Simon Rye (leder)

Vedlegg 1: Nye verneområder etter markalovens § 11

NOF/AB mottok en ePost den 23.02.2011 via Bærum Natur og Friluftsråd fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Her stod bl.a. følgende å lese: ”Fylkesmannen i Oslo og Akershus gir med dette markaorganisasjonene og berørte kommuner som ønsker det mulighet til å foreslå områder med naturopplevelsesverdier som har særskilte kvaliteter for friluftslivet og som kan være aktuelle for vern etter markalovens § 11.”

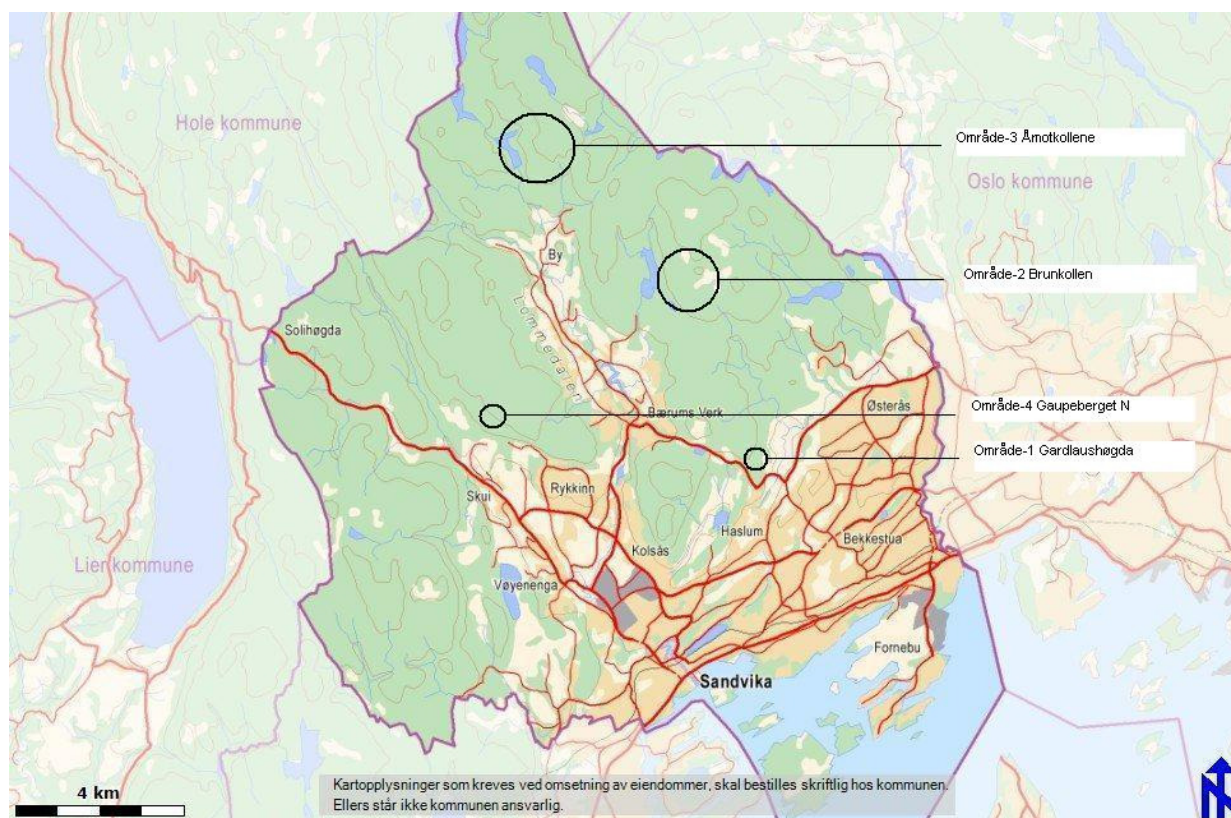
Tidsfristen var svært knapp da forslagene måtte være fylkesmannen i hende innen fredag 18.03.2011 (heldigvis ble det gitt et par dagers utsettelse). Vi tok i mot invitasjonen, og med bakgrunn i vår inngående kjennskap til Asker og Bærums natur, utarbeidet vi en utførlig rapport over de områder vi mente burde inngå i en slik verneprosess. Vårt bidrag, med bilder og beskrivelser av områdene, ble ferdig 21.03.2011 og sendt til FMOA.

Vårt bidrag, med bilder og beskrivelser av områdene, ble ferdig 21.03.2011 og sendt til FMOA. Rapporten kan lastes ned herfra:

http://nofoa.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_6371_2.pdf

Vi valgte å fokusere på 4 hovedområder som vist på kartet under (og noen utvidelsesområder):

- Område 1 Gardlaushøgda (Øverland)
- Område 2 Brunkollen (Bærumsmarka)
- Område 3 Åmotkollene (Lommedalen)
- Område 4 Gaupeberget Nord (Kjaglidalen)

Hele 174 områder innenfor markagrensen ble foreslått til vern. Kun 32 av disse skulle undersøkes i denne omgang:
<http://www.fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=66343&amid=3517005>

SWECO har drevet iherdig kartlegging i 2011, og deres 508 siders rapport kan nå lastes ned herfra:
<http://www.fylkesmannen.no/fagom.aspx?m=66343&amid=3560009>

NOF (Asker og Bærum lokallag) leverte følgende forslag til Fylkesmannen i denne prosessen:
http://nofoa.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_6371_2.pdf

Vedlegg 2: Rapport fra ekskursjoner 2011

(Klikk på linkene under for turreferat)

Mandag 25. april

Fornebu

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-04&category=1&id=439#439

Lørdag 30. april

Skogstur i spettenes rike

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-04&category=1&id=440#440

Onsdag 4. mai

Maionsdag til Dælivann 1: Barskogsfugler

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-05&category=1&id=442#442

Onsdag 11. mai

Maionsdag til Dælivann 2: Barskogsfugler

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-05&category=1&id=443#443

Onsdag 18. mai

Maionsdag til Dælivann: Vannfugler

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-05&category=1&id=444#444

Onsdag 25. mai

Maionsdag til Dælivann: Kulturmarkfugler

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-05&category=1&id=445#445

Onsdag 8. juni

Semsvannet i Asker

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-06&category=1&id=449#449

Søndag 16. oktober

Høstens vakreste Rigmor-tur

http://nofoa.no/Sider/Ekskursjoner_moeter/Eks_moe.php?month=2011-10&category=1&id=462#462

Vedlegg 3: Stabekk og Jar Seniorsenter - Fuglegruppen år 2011

Ved utgangen av 2011 har gruppen fortsatt 24 personer, og det har vært ca. 9-13 deltagere på hvert møte og hver tur. Gruppen er ledet av to pensjonister som er medlemmer i Asker og Bærum lokallag av Norsk Ornitologisk Forening.

10. februar: Møte på Seniorsenteret.

Spilling av fuglelåter og prat om fugleobservasjoner i nærmiljøet. 10 deltagere.

24. februar: Zoologisk Museum på Tøyen

Et par timers rundtur i deler av Zoologisk Museum, etterfulgt av lunsj i den hyggelige kafeen midt i Tøyenparken. 10 deltagere.

10. mars: Steinsskogen

En kort tur fra Steinsskogen rundt nordsiden av gravlunden og tilbake langs sørsiden. Noen få fuglearter, bl.a. stillits, dompap og flaggspett. Overskyet, og snø fra kl. 12.00. Avslutning i Nordliveien på Stabekk, med servering av vafler, og observerte dompap og stillits på ca. 4 m. hold.

13 deltagere.

24. mars: Haldenbrygge på Snarøya

Fjorden fortsatt delvis islagt, men en del fugl: 8 tjeld, hettemåke, siland, 10 kvinender og en svartbak som prøvde å fange en kvinand. Så til Lilleøya, der alt var islagt. 3 rådyr, og årets første neslesommerfugl. Sol, men sterk vind. 9 deltagere.

7. april: Storøykilen

En tur ut til fugletårnet, der et par kvinender og et par gravender (årets første) ble observert. En kald vind fra nord, så gruppen inntok lunsj i ly av sjøflyplassbygningen. 13 deltagere.

28. april: Aurskog-Høland mm.

Årets langtur gikk først til nordenden av Hemnessjøen, og her var mange toppdykkere, 12 sangsvaner, 2 traner og 4 smålommer. Så rett over grensen til Kallaksjøen i Østfold, der vi registrerte 2 grågjess og 3 krikkender på vannet, og 1, senere 2, lercefalker som jaget insekter i luften over vannet, en morsom og sjelden opplevelse. Deretter rundt sørenden av Hemnes-sjøen, og ved Kragtorpvika fant vi flere toppdykkere og lommer. Til slutt en stopp ved Helle-sjøvann, der vi så et par sivhauker, 5 laksender, toppender, og en trane i flukt. 13 deltagere.

12. mai: Årnestangen i Nordre Øyeren

Oppholdsvær, men en kald vind. Diverse småfugl sett, også laksand, kvinand, toppand, makrellterne, vipe og knoppsvane. 10 deltagere.

26. mai: Sørkedalen

Vi kjørte oppover Zinoberveien, på leting etter rosenfink, og mellom Hadeland og Pinsli gårdene fant vi en rosenfink som sang for fullt. En lercefalk i flukt ble også registrert her. Så ble det en kort tur langs elven, og her var mye fuglesang: munk, hagesanger og løvsanger. Her ble det også studert den sjeldne skogdue sittende på en kraftledning. Vi spiste lunsj i fine omgivelser ved elven, og her fløy mengder av svaler, dessuten ble en gråfluesnapper sett. Solskinn, men litt regn like før avslutning av turen. 12 deltagere.

16. juni: Jordbru og Stovivann

En del sangfugler: løvsanger, munk, linerle. Ravn sett og hørt, og en måltrost hoppende langs stien. Ingen vandrefalk å se denne gangen. På Stovivann: et toppdykkerpar med minst 1 unge, og knoppsvanepar med 4 små unger. Flott vær, solskinn og 10 deltagere.

1. sept.: Fornebu

Først en tur til dammene lengst vest i Nansenparken, deretter ut til Naturhuset, med observasjoner av endel stillits på veien dit. På vannet i Storøykilen: siland, kvinand, stokkand, storskarv, gluttsnipe hørt. Varmt vær, stille, litt sol. 13 deltagere.

15. september: Spiradammen og Spiraodden

Lite fugl på Spiradammen: stokkender og 3-4 kvinender. Så ut til Spiraodden, med registrering på veien av stillits, grønnspett, flaggspett og grønnsisik. Utenfor Spiraodden: 3 lomvier, hvorav en dykket og ble under vann i halvannet minutt. 2 ærfugl, ellers lite på sjøen. Overskyet og litt regn. 9 deltagere.

29. september: Fornebu

Først til Haldenbrygga, der det var 2 lomvier, flere ærfugl og en storskarv på en stolpe. Så til fugletårnet ved Storøykilen, og så lunsj på en kolle like vest for tårnet. På vannet kunne vi se ca. 100 grågjess og 3 gråhegrer. Flott vær, sol og vindstille. 9 deltagere.

13. oktober: Østensjøvann

Først en tur til østsiden av vannet, med observasjoner av sothøner, grågjess, kanadagjess og hvitkinngjess. Deretter lunsj ved sørenden av vannet, før vi dro oppover vestsiden, og registrerte sivhøne, storskarv, kvinender, knoppsvaner mm. Solskinn, og 12 deltagere.

27. oktober: Fornebu

Først til Haldenbrygga, der det var minst 40 ærfugl og en del kvinender. Så til Storøykilen: kvinender, en smålom, en toppdykker og 2 bergender. Solskinn og 9 deltagere.

10. november: Steinsskogen

Samme tur som den 10. mars, dvs. rundt nordsiden av Steinsskogen gravlund og tilbake rundt sørsiden. Svært lite fugl (meiser og spetteis). Avslutning i Nordliveien på Stabekk, med servering av vafler, og en flaggspett på en meisebolle på 4 meters avstand. 12 deltagere.

Vedlegg 4: Naturen ved Stovivann

Stovivann må sies å være ett av de flotteste vannene i Bærum, og for den naturinteresserte er det alltid noe av interesse å se ved vannet unntatt når isen har lagt seg. Likevel er det relativt få vannfugler som hekker her, selv om mange arter besøker vannet i trekktiden. Grunnen til at ikke mange arter hekker ved vannet er antagelig at både gjedder og mink tar mange av ungene. Jeg har selv sett en mink ved vannet, og at det er store gjedder i vannet kan man oppleve om våren når gjeddene gyter. Hvis man står ved sørenden av vannet der det er mye vegetasjon, kan man nesten bli skremt når en stor gjedde vaker kun noen få meter unna. Dessuten er det mange som fisker rundt vannet, eller fisker fra små båter ute på vannet, og disse kan være en forstyrrende faktor for hekkende fugler..

Av småfugler som hekker i kantvegetasjonen har vi normalt bare to arter som er spesielt knyttet til vann, selv om det også finnes mange andre som hekker omkring vannet og som man kan treffe så å si overalt. Disse to artene er sivspurv og rørsanger. Sannsynligvis er det flere par med sivspurv som hekker rundt vannet unntatt langs vestsiden, og fra midt i april kan man høre dens monotone sang et par måneder fremover. Om høsten forlater de fleste sivspurver Norge men drar ikke lenger enn til kontinentet der de tilbringer vinteren. Rørsanger derimot kommer fra Afrika i mai, og man regner med at 2-3 par hekker ved vannet, hovedsakelig i nordenden, og alltid i takrøret, som er Norges største gressart. Det kan hende at et par andre småfuglarter som hovedsakelig finnes ved vann har hekket ved Stovivann, men disse – myrsanger og nattergal – er ikke regelmessig registrert her.

Når det gjelder større fuglearter, er det bare noen få som hekker ved Stovivann. For en god del år siden fant jeg voksne og unger av både sothøne og sivhøne, men ikke i de senere årene, selv om det kan hende at sivhøna hekker regelmessig. Den er bare svært vanskelig å finne i kantvegetasjonen. Av større arter hekker stokkand, sannsynligvis flere par, og ett eller annet par med kvinand. For flere år siden begynte knoppsvaner å hekke i sørenden av vannet, og som oftest går det bra med hekkingen. Men sommeren 2009 skjedde det noe merkelig: Helt i slutten av juni var det et par knoppsvaner med tre små unger på vannet, men en uke senere var det bare to unger igjen og de voksne var borte. Et svanepar vil sikkert ikke forlate små unger, og jeg regner det som ganske sikkert at noen har fanget dem til matauk. Og et par uker senere var også de to ungene borte. Dessverre er det veldig lett å fange svaner, bare man frister dem med noe brød.

En annen og veldig flott fuglearter som nylig har begynt å hekke ved Stovivann er toppdykkeren. Jeg har ikke funnet et reir av denne, men både i 2007, 2008 og 2010 har det vært ungfugler å se på vannet sammen med de voksne.

En annen fugl som stadig er på besøk om sommeren, men som ikke hekker her, er storskarven. Før var denne en sjeldenhet i Bærum, men i de senere årene har den økt kraftig, og nå hekker ca. et tusen par nede i Østfold. På Stovivann kan man se enkelte hele sommeren, og jeg har registrert opp til 8 individer samtidig.

Jeg har en lang liste over andre vannfugler som besøker Stovivann av og til, og av disse kan nevnes grågås (opp til 200), kanadagås, diverse ender som f.eks. brunnakke, krikand, toppand (bl.a. en flokk på 25 en gang), bergand og laksand; storlom, fiskeørn, gråhegre, hettemåke, gråmåke, sildemåke, makrellterne, skogsnipe og strandsnipe, dessuten har jeg en gang sett en ung sangsvane om sommeren. Et par ganger har jeg sett to dvergdykkere på vannet, siste gang midt i oktober 2009, men det er tvilsomt om den hekker på Stovivann, da dens vanlige biotop er ganske små tjern.

Om sommeren kan man se både låvesvaler og taksvaler som jakter på insekter over vannet, og for noen år siden var det ofte noen få sandsvaler blant dem, men det ser ut til at denne er forsvunnet som hekkefugl i Bærum.

Av annet dyreliv som finnes ved Stovivann, er det hovedsakelig øyentikkere som det er lett å observere. Jeg har selv registrert 8 arter av de "ordentlige" øyentikkere, eller libeller som de egentlige heter, samt 3 arter av de små vann-nymfene, men ved nøyere undersøkelser er det sikkert mulig å finne flere arter. Midt på sommeren kan man se mange av de store brune øyentikkere som raser omkring over vannet og over jordene nær vannet, på jakt etter fluer. Og hvis man ser nøye på vannliljebladene, kan man oppdage små vann-nymfer, blå og svarte med knallrøde øyne, som sitter på bladene og venter inntil en liten flue eller annen form for bytte flyr forbi.

Av herpetiler, det vil si amfibier og reptiler, er det minst to arter ved vannet. Frosker, dvs. vanlig frosk, finnes i mengder om sommeren, særlig når de små froskene kommer ut av vannet. Buormen er ikke lett å finne, men er sikkert ganske vanlig, og en gang var jeg så heldig at mens jeg sto ved brygga i nordenden, kom en buorm svømmende inn fra langt ut i vannet, og kom i land like ved brygga.

Når det gjelder livet nede i vannet, er det vel fiskere som vet mest om hva slags fisk som finnes i tillegg til gjedde. Men en artig opplevelse fra sommeren 2009: Noen jenter som så på livet i vannet ved brygga hadde fått noen igler opp fra vannet, og disse krabbet omkring på brygga inntil jentene satte dem ned i vannet igjen.

Dessverre er det ikke alle som har tilstrekkelig respekt for naturen omkring Stovivann. Det er ikke uvanlig å finne tomme ølbokser og sigarettpakker, med polsk og russisk tekst, slengt i vannkanten, og hauger med fiskesnøre som dyr lett kunne ha viklet bena i.

Hvis noen skulle ha spørsmål, eller mener de har funnet noe interessant ved Stovivann, kan de gjerne kontakte meg på telefon 95720190, eller via epost: acklam@online.no.

Geoffrey Acklam

22. september 2011.